

А 2012
32757к

БАБАЛАР
СӨЗІ

БАШЛИК
С. П. П. П.

А 2012/32757к

БАБАЛАР СӨЗІ

ЖҮЗ ТОМДЫК

Батырлық ертегілер

FOLIANT

УДК 821. 512. 122
ББК 84 Қаз 7-4
Б 12

*Қазақстан Республикасы Байланыс және ақпарат министрлігі
Ақпарат және мұрағат комитетінің «Әдебиеттің әлеуметтік
маңызды түрлерін басып шығару» бағдарламасы бойынша шығарылды*

**«Мәдени мұра» мемлекеттік бағдарламасының
Фольклортану, әдебиеттану және өнертану секциясының мүшелері:**

Қасқабасов С. А. (*төраға*), Қорабай С. С. (*төрағаның орынбасары*),
Жұмасейітова Г. Т. (*жауапты хатшы*), Өзібаева Б. У., Күзембаева С. А.,
Әлібеков Т., Қосан С., Мамыраев Б. Б.

**Томды басуға М. О. Әуезов атындағы Әдебиет және өнер институтының
Ғылыми кеңесі ұсынған**

Томның редакция алқасы:
Қасқабасов С. (*жауапты редактор*),
Өзібаева Б., Әлібеков Т., Алпысбаева Қ., Тойшанұлы А.

Томды құрастырып, ғылыми түсініктерін жазғандар:
Қасқабасов С., Жақан Д. (*жауапты шығарушы*)

Б 12 Бабалар сөзі: Жүзтомдық. — Астана: «Фолиант», 2011.
Т. 75: Батырлық ертегілер. — 472 бет.

ISBN 978-601-271-099-1

«Бабалар сөзі» сериясының 75-томына қазақ ертегілерінің ерекше түрі
«Батырлық ертегілер» енді. Томда барлығы 56 мәтін қамтылған, олар
туралы ғылыми түсінік жазылып, сюжеттер типі халықаралық каталог
бойынша көрсетілген.

УДК 821. 512. 122
ББК 84 Қаз 7-4

ISBN 978-601-271-099-1 (т. 75)
ISBN 9965-619-60-3

© Әдебиет және өнер институты, 2011
© «Фолиант» баспасы, көркемдеу, 2011

МАЗМУНЫ

Құрастырушылардан	5
МӘТІНДЕР	
I. Архаикалық сипаттағы ертегілер	11
1. Ер Төстік	11
2. Байғұлан	40
3. Құламерген	47
4. Нан батыр	48
5. Керкұла атты Кендебай	55
6. Жалғыз көзді дәу	63
7. Еркемайдар	71
8. Дудар қыз	78
9. Алтын айдар	88
10. Көкжан батыр мен айдаһар	91
11. Есекмерген	97
12. Тотан батыр	98
13. Ақжан батыр	103
14. Боз атты Боран батыр	106
15. Боран батыр	108
16. Үш батыр	117
17. Қараүйрек	118
18. Аю дәу	125
19. Алакөз батыр	139
20. Жерден шыққан Желім батыр	141
21. Тұмарбас батыр	145
22. Құлатай батыр	147
23. Аламан мен Жоламан	151
24. Сарыат	154
25. Жарты Төстік	158
26. Теміркіндік	164
27. Мерген-Дәріш	166
28. Аюалпаң, Судысалпаң, Таудыталпаң	169
29. Делдаш батыр	179
II. Жырлардың негізінде туған батырлық ертегілер	179
30. Қалабай батыр	193
31. Батыр қойшы	197

32. Желкілдек	201
33. Ханшентей.....	218
34. Ералы батыр	233
35. Етігел.....	238
36. Ағайынды екі жігіт	242
37. Қойшы батыр	245
38. Батыр мен бала.....	252
39. Құйым батыр.....	256
40. Әлібек батыр	275
41. Жалғыз жігіт ұрпақтары	289
42. Қарадөң батыр.....	298
43. Нәрік батыр	309
44. Бөген батыр	314
45. Таласпай мерген	325
46. Әлеуке батыр және оның ұлы Орақ.....	332
47. Ер Көкше және оның ұлы Ер Қосай	338
48. Бек батыр	342
49. Садақбай батыр	343
50. Қамбар батыр	370
51. Алпамыс.....	372
52. Алты жасар Алпамыс	375
53. Ер Тарғын.....	380
54. Елеңке батыр	391
55. Науша батыр.....	392
56. Асыл кілт	395

ҒЫЛЫМИ ҚОСЫМШАЛАР

Томға енген мәтіндерге түсініктер	409
Сөздік	452
Томға енген ертегілердегі жер-су атаулары.....	455
Томға енген ертегілерді айтушы, жинаушы һәм тапсырушылар туралы мәліметтер	456
Томға енген ертегілерді айтушы, жинаушы һәм тапсырушылардың есімдері.....	460
Шартты қысқартулар	460
Пайдаланылған әдебиеттер	461
Резюме	466
Summary.....	468